

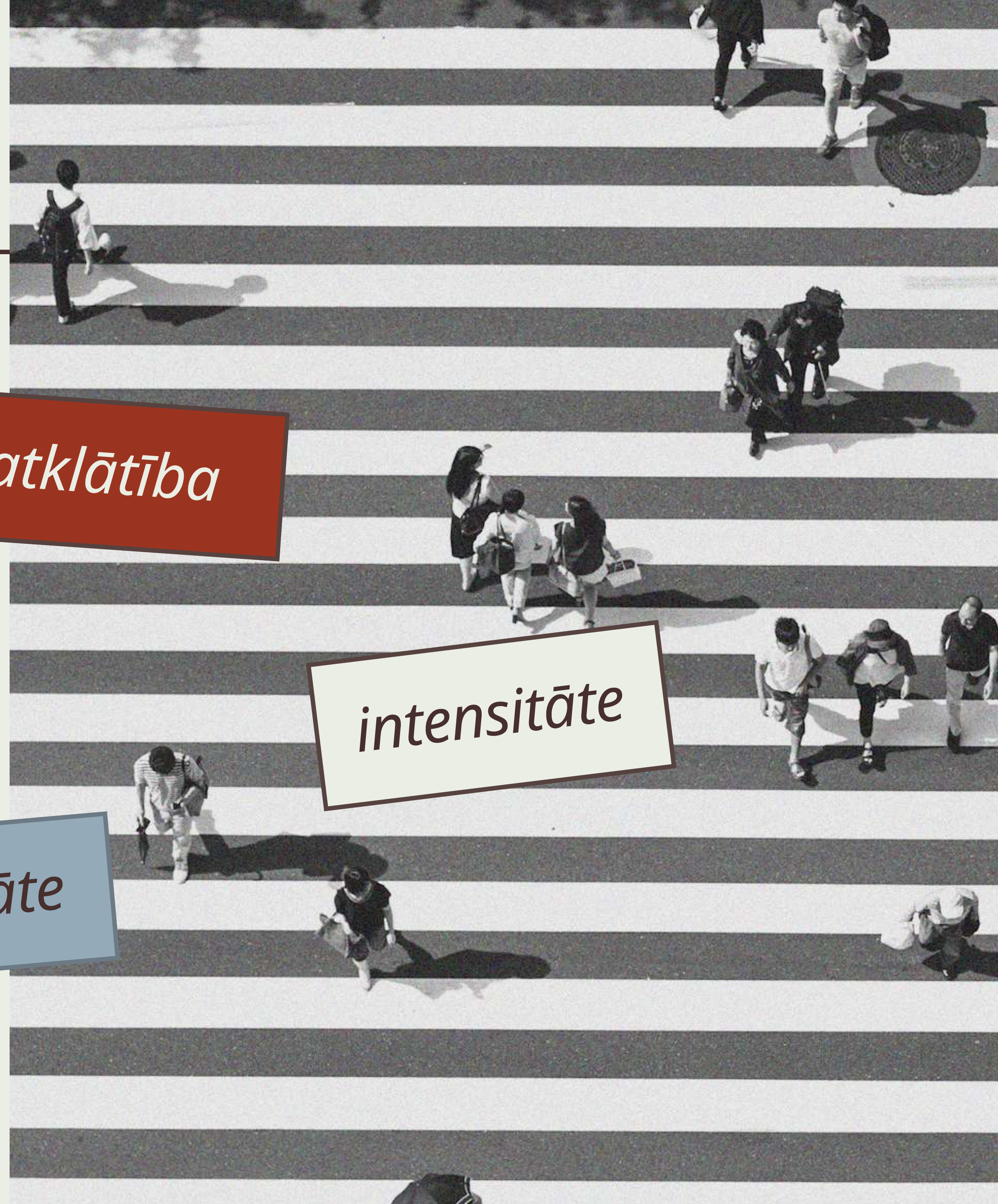
INTEREŠU PĀRSTĀVĪBAS INDEKSS 2024

atklātība

intensitāte

efektivitāte

Zinātniskais konsultants:
Dr. sc. soc. Andris Saulītis ©2024

“Interēšu pārstāvības indekss” ir viens no pirmajiem soļiem ceļā uz pārredzama un konstruktīva dialoga par interēšu pārstāvību veicināšanu. Ikgadējs indekss, ko kopīgiem spēkiem veido interēšu pārstāvības birojs VA Government Rud Pedersen Group, zvērinātu advokātu birojs Sorainen un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, ir iecerēts kā platforma diskusijai par interēšu pārstāvību Latvijā.

Indeksa izveides pamatā ir vēlme veicināt interēšu pārstāvības praksi kā neatņemamu demokrātiskā procesa sastāvdaļu. Ar tā palīdzību organizatori tiecas sekmēt vidi, kurā ir pārstāvēti dažādi viedokļi un intereses, kā arī savstarpējā cieņā balstīts dialogs. Indekss ļaus analizēt progresu un noteikt nepieciešamos pasākumus, lai uzlabotu šo mijiedarbību, tiecoties izveidot saskaņotāku un efektīvāku interēšu pārstāvības ekosistēmu.

Veicinot atvērtas saziņas un sadarbības kultūru starp nozari, publisko sektoru un pilsonisko sabiedrību, šis ikgadējais indekss ne tikai atspoguļo pašreizējo interēšu pārstāvības jomas stāvokli, bet arī bruģē ceļu tās attīstībai un pilnveidei nākotnē. Indekss ir nozīmīgs pagrieziena punkts ceļā uz iekļaujošāku un pārredzamāku interēšu pārstāvības procesu. un starpinstitucionālu sadarbību.

SORAINEN

L T R K

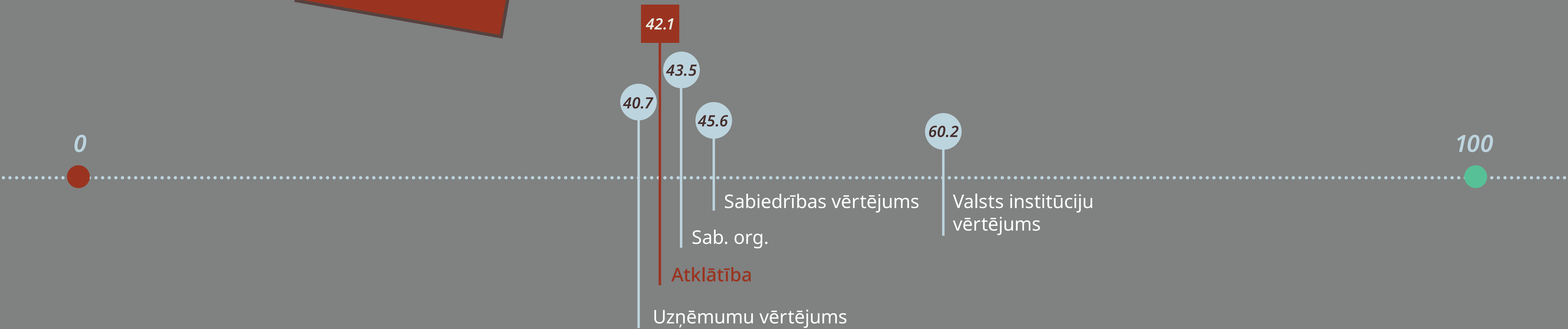
INTEREŠU PĀRSTĀVĪBA LATVIJĀ: KOPSAVILKUMS

<p>Šobrīd viszemāk tiek vērtēta atklātība. Tas norāda uz regulējuma nepieciešamību – bet nepalielinot birokrātiju vai to uzliekot uz interēšu pārstāvības īstenotāju pleciem.</p> <p><i>atklātība</i></p>	<p>Interēšu pārstāvība lielākoties notiek ar sabiedrisko organizāciju palīdzību, kuru intensitāte interēšu pārstāvībā ir augstāka nekā uzņēmēju individuāla vēlme ietekmēt kādu lēmumu vai dokumentu saturu.</p> <p><i>intensitāte</i></p>	<p>Visbiežāk interēšu pārstāvība tiek īstenota normatīvo aktu (likums, MK noteikumi u.tml.), ierosināšanas, izstrādes, pieņemšanas vai piemērošanas laikā, visretāk – attiecībā uz publisko finansējumu.</p>
<p>Neatkarīgi no intensitātes, vērtējums par efektivitāti būtiski neatšķiras starp uzņēmumiem un sabiedriskajām organizācijām. Interēšu pārstāvības biežums nepaaugstina interēšu pārstāvības efektivitāti.</p> <p><i>efektivitāte</i></p>	<p>Sabiedrība kritiski vērtē interēšu pārstāvības efektivitāti, tostarp par korupciju un atsevišķu personu un uzņēmumu ietekmi uz lēmumu pieņemšanu valstī. Būtu nepieciešams popularizēt labās prakses piemērus ar sabiedrības efektīvu iesaisti interēšu pārstāvībā.</p>	<p>Vairums valsts institūcijās strādājošie, tāpat arī aptaujātie uzņēmumi un sabiedriskās organizācijas tic, ka interēšu pārstāvība uzlabo valsts institūciju darbības kvalitāti.</p>

INTEREŠU PĀRSTĀVĪBAS INDEKSS

atklātība

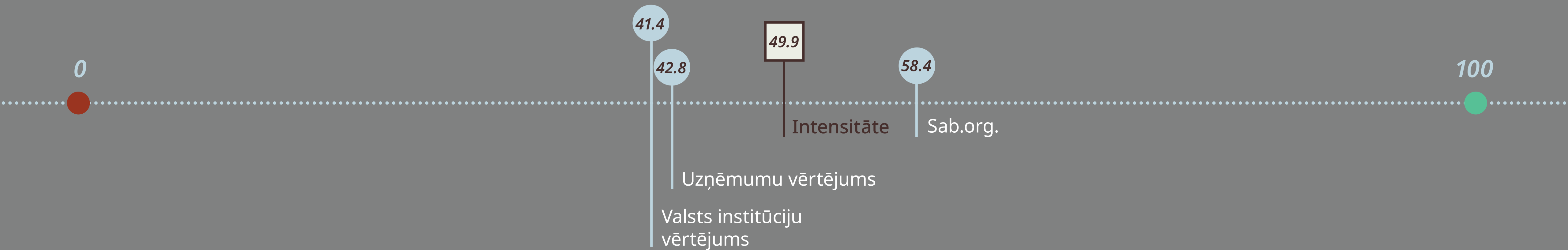
Vai interešu pārstāvība ir saprotama un caurskatāma?

INTEREŠU PĀRSTĀVĪBAS INDEKSS

intensitāte

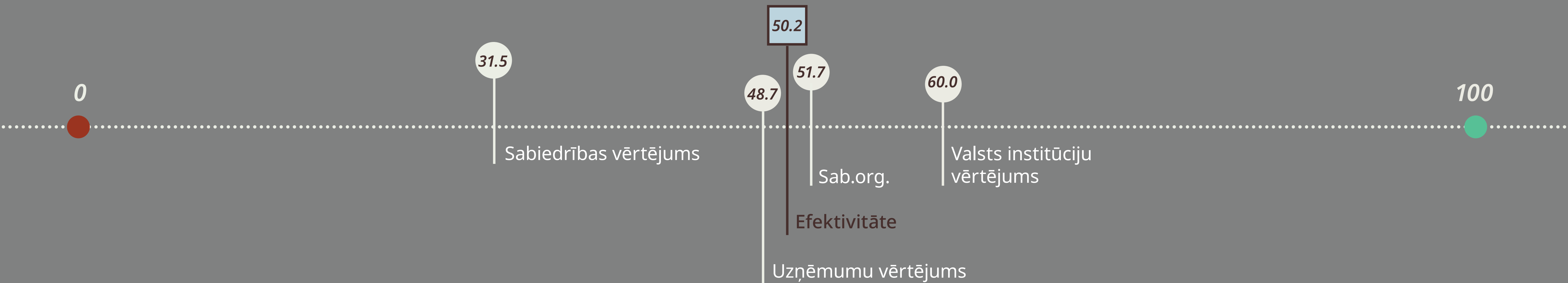
Cik bieži tā tiek īstenota, vai nav atteikta un vai baidās paust viedokli?

efektivitāte

INTEREŠU PĀRSTĀVĪBAS INDEKSS

Vai jūtas sadzirdēti, tā novērš korupciju un uzlabo valsts pārvaldes darbu?

INTEREŠU PĀRSTĀVĪBA LATVIJĀ: DATU AVOTI

Aptaujāti

200*uzņēmumi***91%**ir kādas biedrības vai
interesešu pārstāvības
organizācijas sastāvā**90%**

tikai privātais kapitāls

82%

tikai vietējais kapitāls

126*sabiedriskās
organizācijas***17%**visbiežāk no sociālā
atbalsta pasākumu
nozares**15%**darba devēju un profe-
sionālās organizācijas**12%**

veselības nozares

429*valsts institūcijās
strādājošās***93%**ministrijās
strādājošās**84%**zemākā līmeņa
speciāliste**1,008***sabiedrība*Reprezentatīva
iedzīvotāju izlaseInterneta
aptauja (CAWI)

Datu ievākšana: 16.01.2024. — 02.02.2024.

Aptauja koncentrējas uz interesešu pārstāvību tikai un vienīgi valsts institūcijās (piem., ministrijas, dienesti u.tml.), izslēdzot arī pašvaldības no vērtējuma par interesešu pārstāvību.

8 faktori

atklātība

Vai interešu pārstāvība ir *saprotama* un *caurskatāma*?

6 faktori

intensitāte

Cik bieži tā tiek īstenota?
Kur un *kā* tiek īstenota?

Vai ir *atteikta* interešu pārstāvība un vai *atturas* paust viedokli?

6 faktori

efektivitāte

Vai jūtas *sadzirdēti*?

Vai tā *novērš korupciju* un *uzlabo* valsts pārvaldes darbu?

INTEREŠU PĀRSTĀVĪBAS INDEKSS: KĀ TO APRĒĶINĀJĀM?

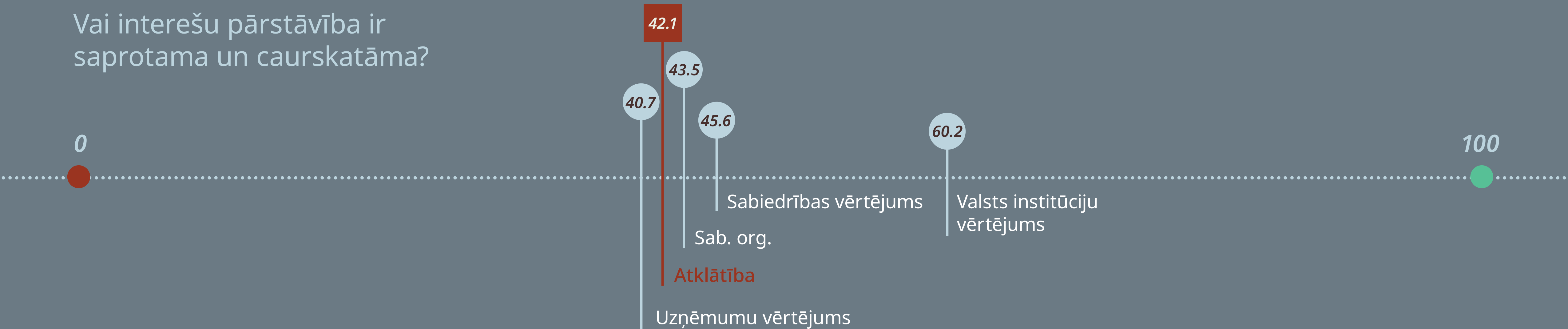
- ✓ Kopumā izvērtēti 20 faktori, kas saistīti ar interešu pārstāvību.
- ✓ Indeksu veido trīs neatkarīgi mērījumu: (1) Atklātība; (2) Intensitāte; (3) Efektivitāte. Tie aprēķināti skalā no 0 (min) līdz 100 (max).
- ✓ Katra mērījuma vērtību veido uzņēmēju un sabiedrisko organizāciju 6-8 faktoru kopsumma.
- ✓ Valsts institūciju un sabiedrības vērtējums netiek iekļauts indeksa aprēķinā, jo būtiski atšķiras uzdoto jautājumu loks. Aprēķins šīm grupām veidots no mazāka faktoru skaita un ir izmantots informatīvos nolūkos.
- ✓ Sīkāka informācija par indeksa aprēķinu ir pieejama Tehniskajā pielikumā.

atklātība

Vai interešu pārstāvība ir
saprotama un *caurskatāma*?

Vai interešu pārstāvība ir saprotama un caurskatāma?

MĒRĶIS

Interešu pārstāvības atklātības likuma mērķis ir nodrošināt interešu pārstāvības procesa atklātību, veicinot sabiedrības uzticēšanos interešu pārstāvjiem, kas piedalās publisku lēmumu ierosināšanā, izstrādē, pieņemšanā vai piemērošanā, un publiskajai varai.

REZULTĀTS

Dažus mēnešus pēc likuma pieņemšanas novērojams, ka atklātība tiek vērtēta kritiski: indikatora rādītājs ir 42 punkti no 100 iespējamajiem. Interešu pārstāvības atklātību, kas ietver uzskatus par vienlīdzīgām iespējām, zināmu un saprotamu kārtību, kā tā tiek īstenota, tāpat arī ir pietiekams laiks viedokļa sagatavošanai, viszemāk novērtē

uzņēmumi, vien nedaudz augstāks ir sabiedrisko organizāciju vērtējums. Iepretim tam, valsts institūcijās strādājošajām personām ir ievērojami pozitīvāks vērtējums par interešu pārstāvības atklātību, kamēr sabiedrība sliecas piekrist uzņēmumiem un sabiedriskajām organizācijām.

	uzņēmumi	sabiedriskās organizācijas	valsts institūcijās strādājošās	sabiedrība
Ikvienam ir vienlīdzīgas iespējas savu interešu pārstāvībai valsts institūcijās	35%	38%	69%	45%
Interesešu pārstāvība valsts institūcijās ir caurskatāma un atklāta	19%	18%	51%	20%
Interesešu pārstāvība valsts institūcijās ir pārlietu birokratizēta	14%	21%	33%	
Man ir zināma un saprotama kārtība, kā valsts institūcijās tiek īstenota interesešu pārstāvība	32%	56%	65%	

Aptaujāto īpatsvars, kuri pilnībā vai daļēji piekrīt apgalvojumam

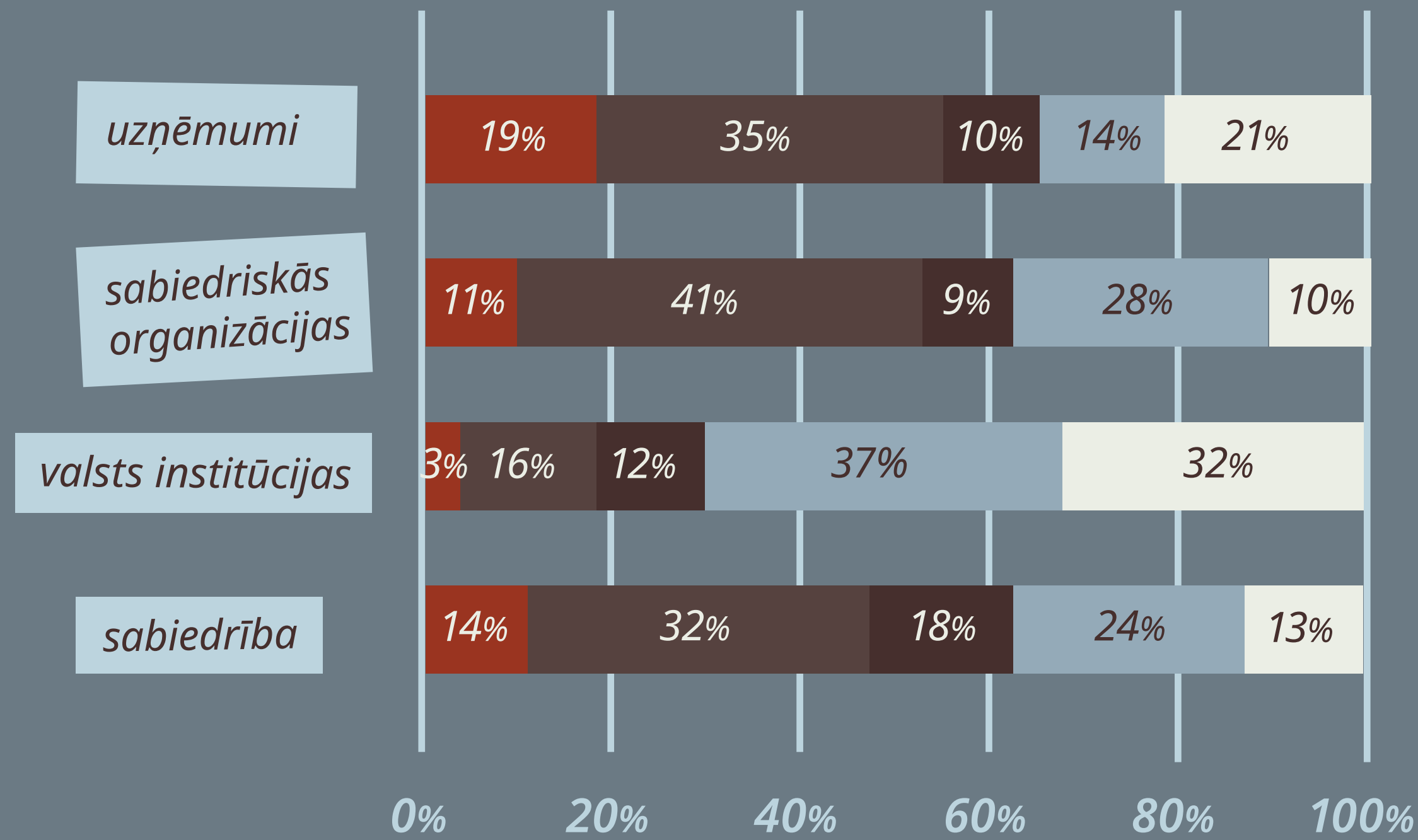
Izlase: visi respondenti

	uzņēmumi	sabiedriskās organizācijas
Tiek noteikts nesamērīgi īss termiņš viedokļa sagatavošana	66%	80%
Pārmērīga birokrātija un papildu administratīvās prasības interesešu pārstāvības īstenošanai	68%	57%
Procedūras interesešu pārstāvībai neskaidri definētas, kas rada neskaidrības un kavēšanos	61%	59%
Grūti iegūt nepieciešamo informāciju, kas ir būtiska interesešu pārstāvībai	60%	63%

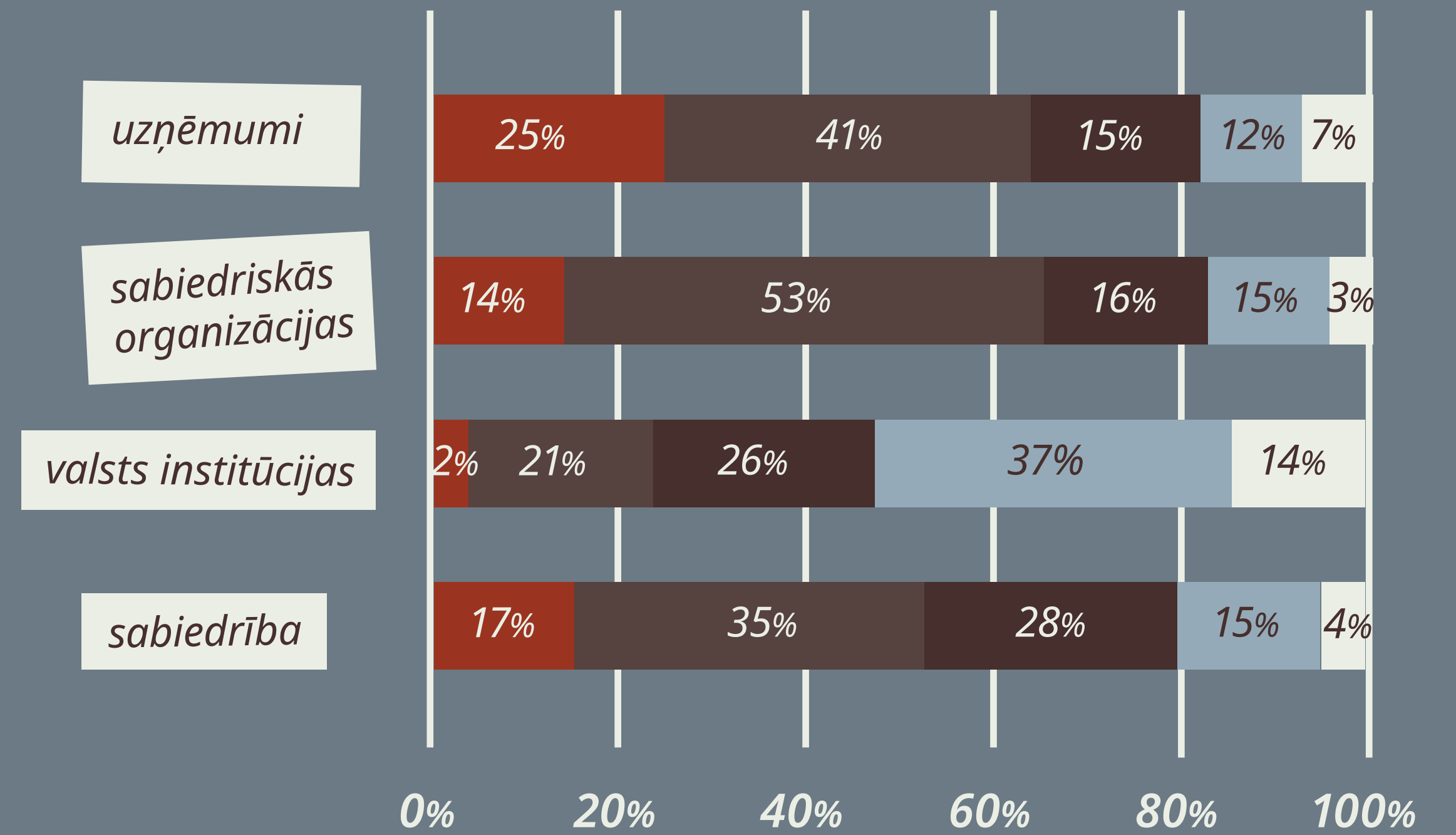
Aptaujāto īpatsvars, kuri vismaz reizi saskārušies ar minēto situāciju

Izlase: tikai tie, kuri pērn iesaistījās interesešu pārstāvības īstenošanā

Ikvienam ir vienlīdzīgas iespējas savu interešu pārstāvēšanai valsts institūcijās

Interesešu pārstāvēšana valsts institūcijās ir caurskatāma un atklāta

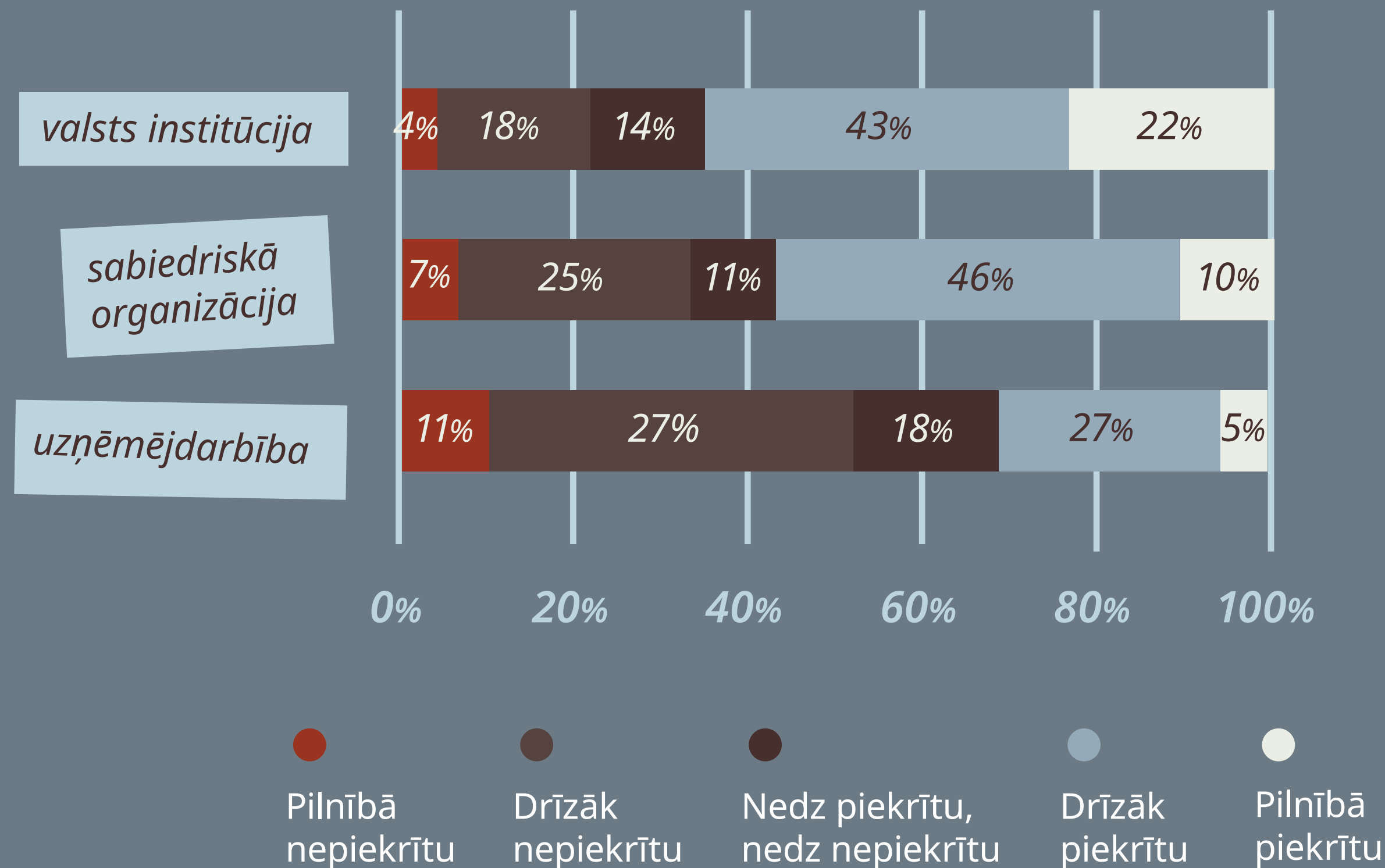

- Pilnībā nepiekrītu
- Drīzāk nepiekrītu
- Nedz piekrītu, nedz nepiekrītu
- Drīzāk piekrītu
- Pilnībā piekrītu

Sabiedrība sliecas piekrist uzņēmumiem un sabiedriskajām organizācijām

Arī valsts pārvaldē ne visiem viss ir zināms!

Man ir zināma un saprotama kārtība, kā valsts institūcijās tiek īstenota interešu pārstāvniecība

SECINĀJUMI

Interešu pārstāvības kārtību vislabāk pārzina vidējā un augstākā līmeņa valsts institūcijās strādājošie, turklāt pieredzei valsts institūcijās nav nozīmes.

Relatīvi zemākas uzņēmumu zināšanas par interešu pārstāvības kārtību nav jāuzskata par kritisku, jo uzņēmumu pamatdarbība ikdienā nebūt nav saistīta ar interešu pārstāvību, tāpēc arī pieļaujams, ka to zināšanas par interešu pārstāvību ir zemākas. Tajā pašā laikā aptuveni katrs piektais valsts institūcijās strādājošais nezina vai nesaprot interešu pārstāvības īstenošanas kārtību.

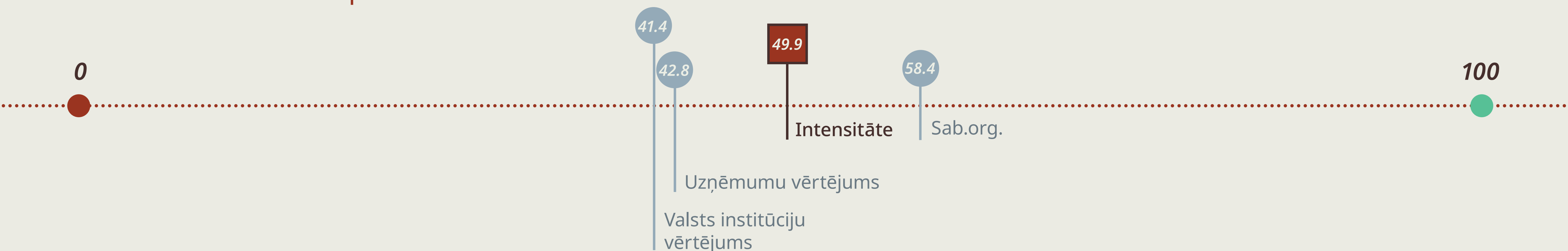

intensitāte

Cik bieži interešu
pārstāvība tiek īstenota?
Kur un *kā* tiek īstenota?

Vai ir *atteikta* interešu
pārstāvība un vai
atturas paust viedokli?

Cik bieži tā tiek īstenota, vai nav atteikta un vai baidās paust viedokli?

KONTEKSTS

Latvijā ir izveidojusies prakse interešu pārstāvību valsts institūcijās lielākoties īstenot sabiedriskajām organizācijām. Tās retāk nekā uzņēmumi atturas paust savu viedokli, jo uzskatītu, ka tas negatīvi ietekmētu to turpmāko darbību, kā arī saskata lielāku konsekvenci un prognozējamību valsts institūciju darbībā.

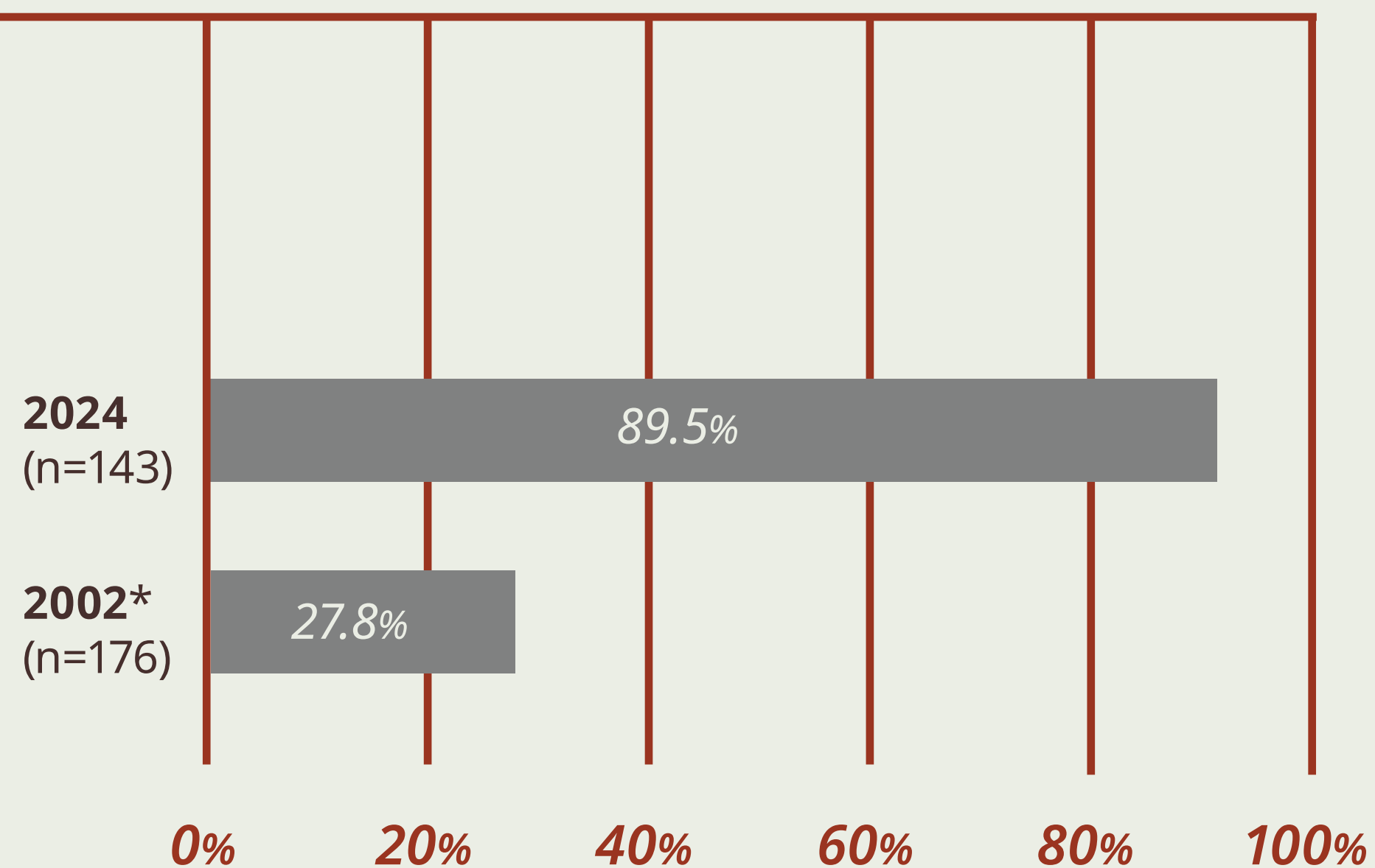
REZULTĀTS

Vien retais (aptuveni 10%) no aptaujātajiem uzņēmumiem nav mēģinājis pērn tieši vai ar kādu organizāciju īstenot interešu pārstāvību. Tajā pašā laikā tajā nav iesaistīta lielākā daļa valsts institūcijās strādājošo – par to liecina valsts pārvaldes zemāks novērtējums par interešu pārstāvības intensitāti ikdienā salīdzinājumā ar uzņēmumiem un sab. organizācijām. Ar interešu pārstāvību

visbiežāk saskaras vidēja līmeņa valsts pārvaldē strādājošās personas. Padziļināta datu analīze liecina par satraucošu tendenci valsts institūcijās: jo ilgāka pieredze valsts institūciju darbā, jo retāka saskare ar sabiedrisko organizāciju īstenotu interešu pārstāvību.; turklāt interešu pārstāvības intensitāte nav izteikti zemāka vai augstāka kādā noteiktā nozarē.

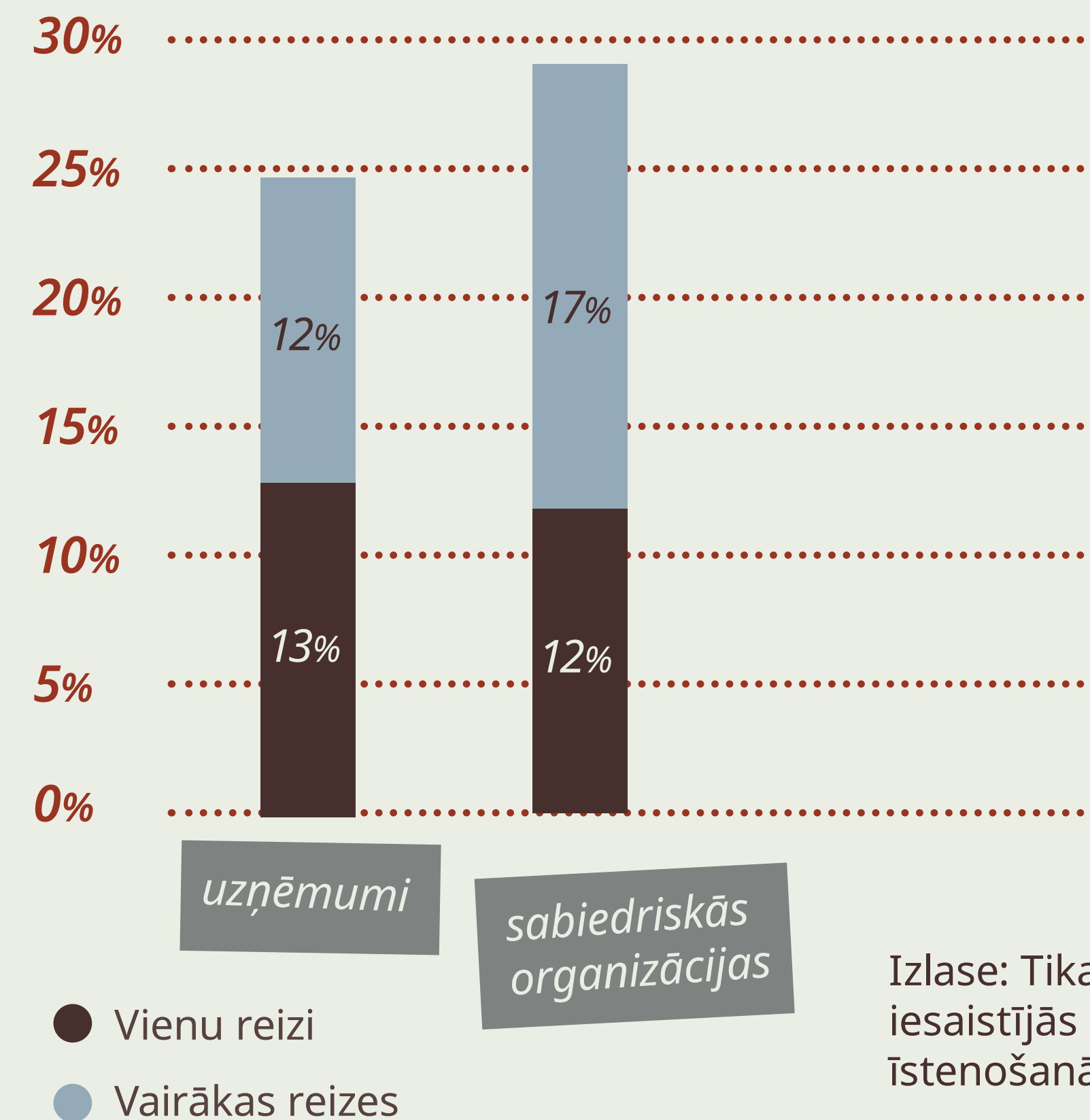
*Interešu pārstāvība ir būtiski pieaugusi,
vairums to spēj īstenot*

Pērn mēģināja ietekmēt lēmuma vai dokumenta saturu

*Pasaules Bankas uzņēmēju aptauja
(<https://doi.org/10.48529/7dd0-dr64>)

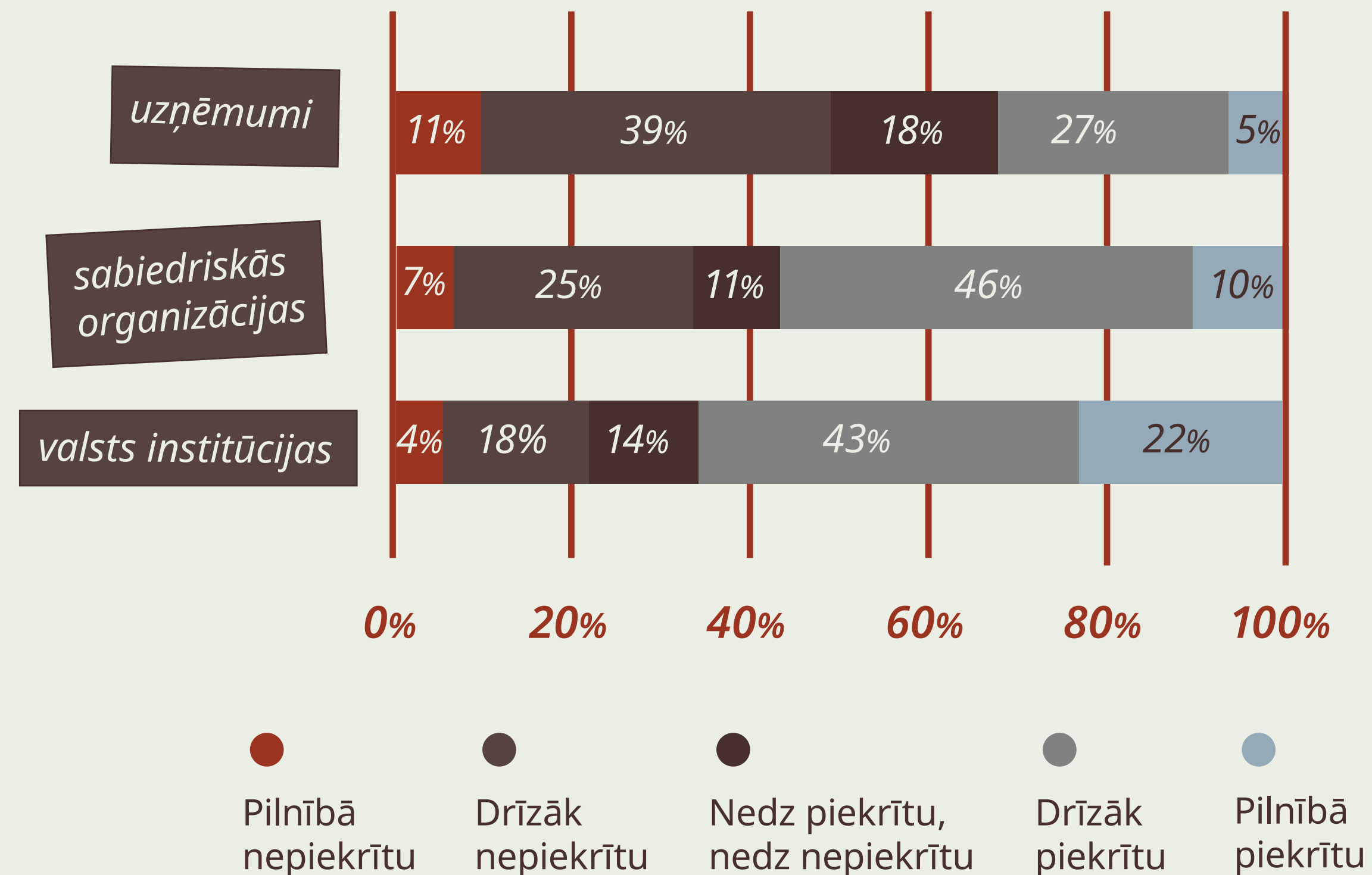
Valsts institūcijas atteica līdzdalības iespēju
(dalību sanāksmē, tikšanos, u.tml.)

Izlase: Tikai tie, kuri pērn iesaistījās interešu pārstāvības īstenošanā

Uzņēmēji nesaredz konsekvenci pieņemtajos lēmumos un likumvides interpretācijā

Publiskās varas pārstāvju interpretācija par spēkā esošo normatīvo aktu piemērošanu kopumā ir konsekventa un prognozējama

SECINĀJUMI

Jo izteiktāka konsekvence lēmumos un likumvides interpretācijā valsts institūcijās, jo mazāka būtu nepieciešamība interešu pārstāvībai. Tomēr Latvijā uzņēmumi un nevalstiskās organizācijas bieži novēro nekonskvenci, kas mudina tiem īstenot interešu pārstāvības aktivitātes.

Kādu dokumentu saturu uzņēmumi visbiežāk mēģina ietekmēt individuāli?

Valsts pārvalde izjūt individuālu uzņēmēju vēršanos visbiežāk saistībā ar...

Kādu dokumentu saturu uzņēmumi mēģina ietekmēt caur organizācijām?

Tomēr kopumā interešu pārstāvības intensitāte ir zema – it sevišķi bez sabiedrisko organizāciju līdzdalības

*Norādītas vidējās aritmētiskās vērtības
Min: 0 (nekad); Max 5 (ļoti bieži)

Ko visbiežāk mēģina ietekmēt caur sabiedriskās un interešu pārstāvības organizācijām?

Valsts pārvalde izjūt organizāciju vēršanos visbiežāk saistībā ar...

Ko visbiežāk mēģina ietekmēt uzņēmumi caur organizācijām?

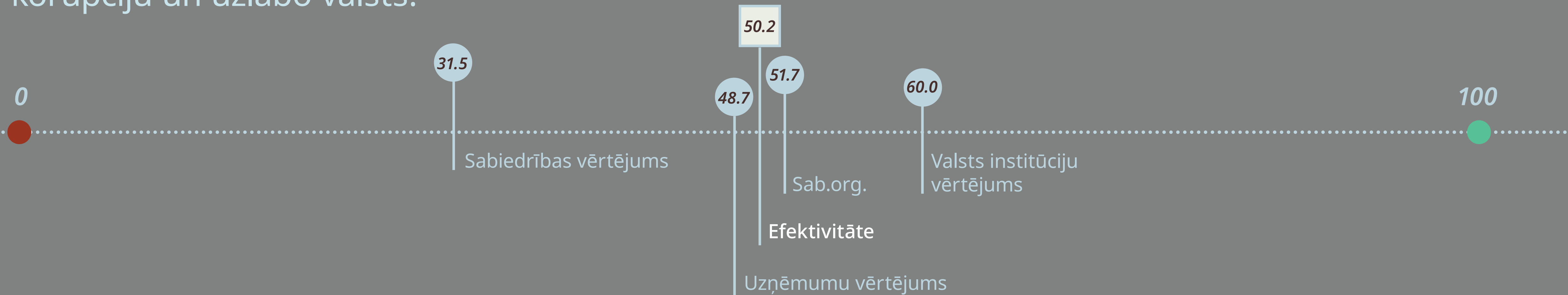

*Norādītas vidējās aritmētiskās vērtības
Min: 0 (nekad); Max 5 (ļoti bieži)

efektivitāte

Vai interešu pārstāvībai
saredz jēgu un
tā *dod rezultātu*?

Vai jūtas sadzirdēti, tā novērš korupciju un uzlabo valsts?

MĒRĶIS

Interesu pārstāvības atklātības likuma mērķis ir arī nodrošināt visām interesētājiem privātpersonām godīgas un vienlīdzīgas iespējas iesaistīties interešu pārstāvībā. Šajā ziņā uzņēmumi, kuri ar interešu pārstāvību nodarbojas salīdzinoši retāk, un sabiedriskās organizācijas, kas to dara biežāk, kopumā līdzīgi vērtē interešu pārstāvības efektivitāti: sabie-

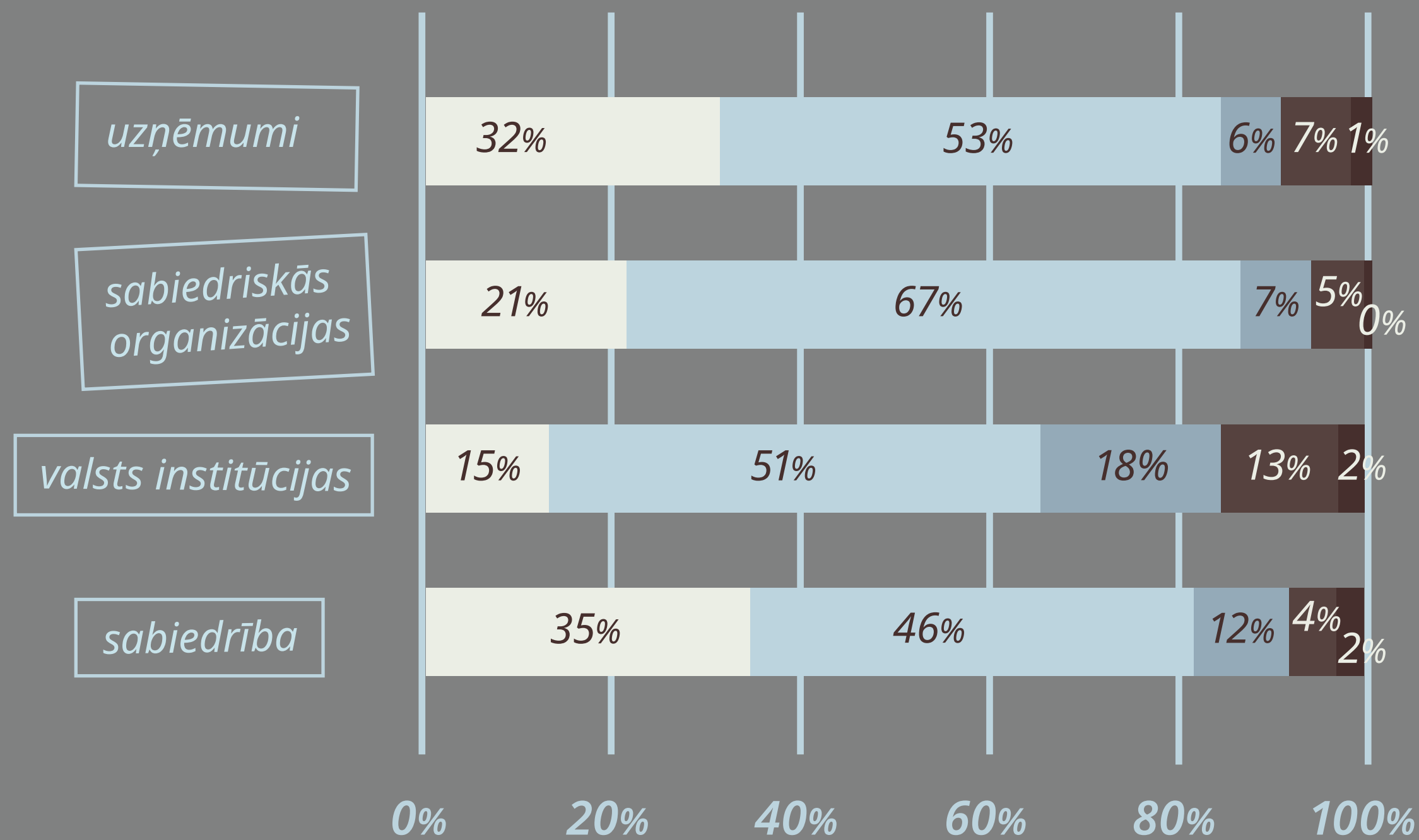
drisko organizāciju vērtējums ir vien dažus punktus augstāks par uzņēmumu vērtējumu.

KONTEKSTS

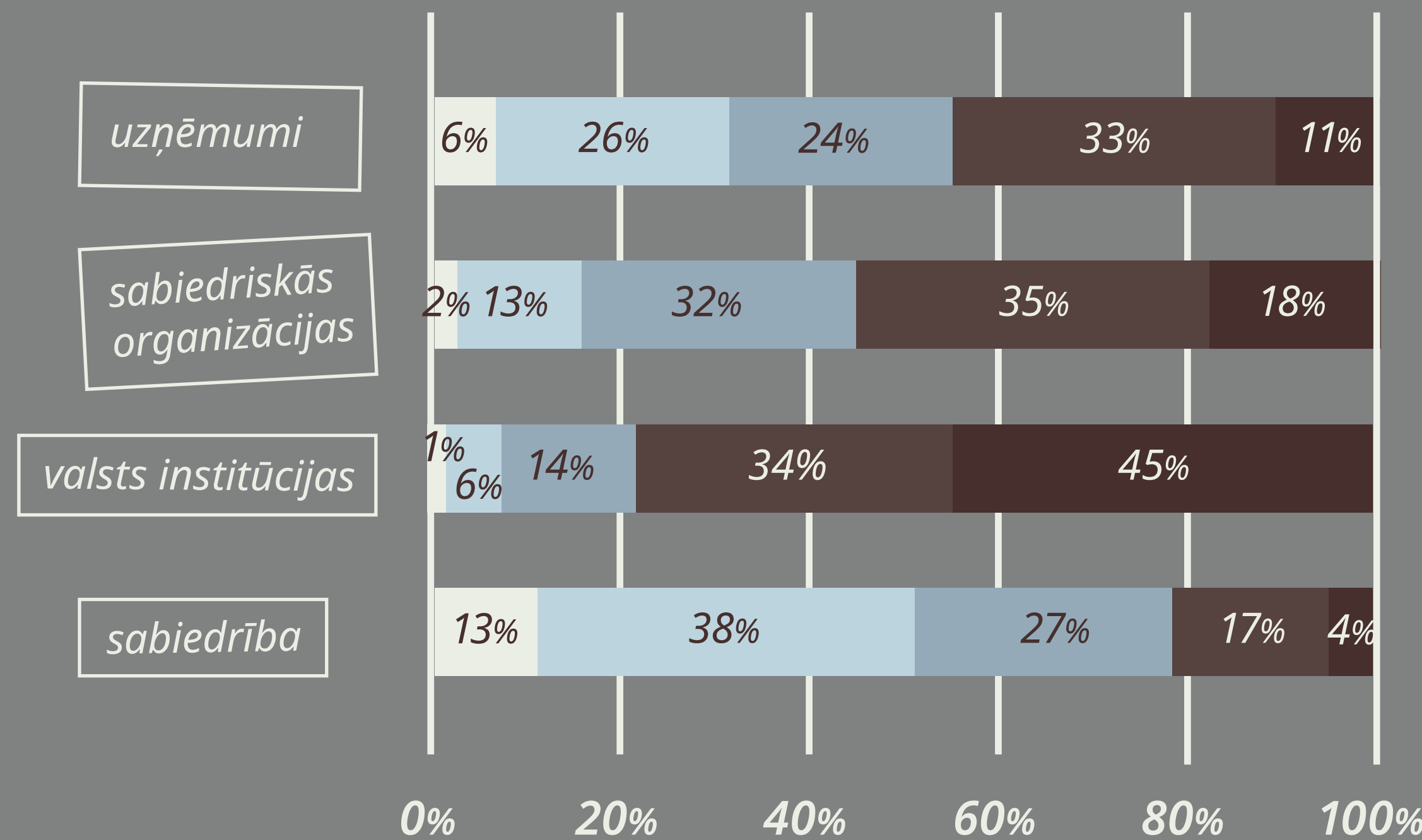
Jāņem vērā, ka efektivitāte ietver arī vērtējumu par vienlīdzīgu interešu pārstāvību, par ko ievērojami kritiskākas par uzņēmumiem ir tieši sabiedriskās

organizācijas. Tas liecina, ka intensīvāka interešu pārstāvība rada risku biežāk saskarties ar negatīvu pieredzi. Tiesa, pieredze, tai skaitā sabiedriskajām organizācijām, kopumā ir pozitīvāka nekā sabiedrības priekšstats par korupcijas izplatību valsts institūcijās, kā rezultātā sabiedrības uztvere par interešu pārstāvību ir viszemākā no četrām aptaujātajām grupām.

Latvijas politiķiem pietuvināti uzņēmēji ietekmē lēmumu pieņemšanu valsts institūcijās

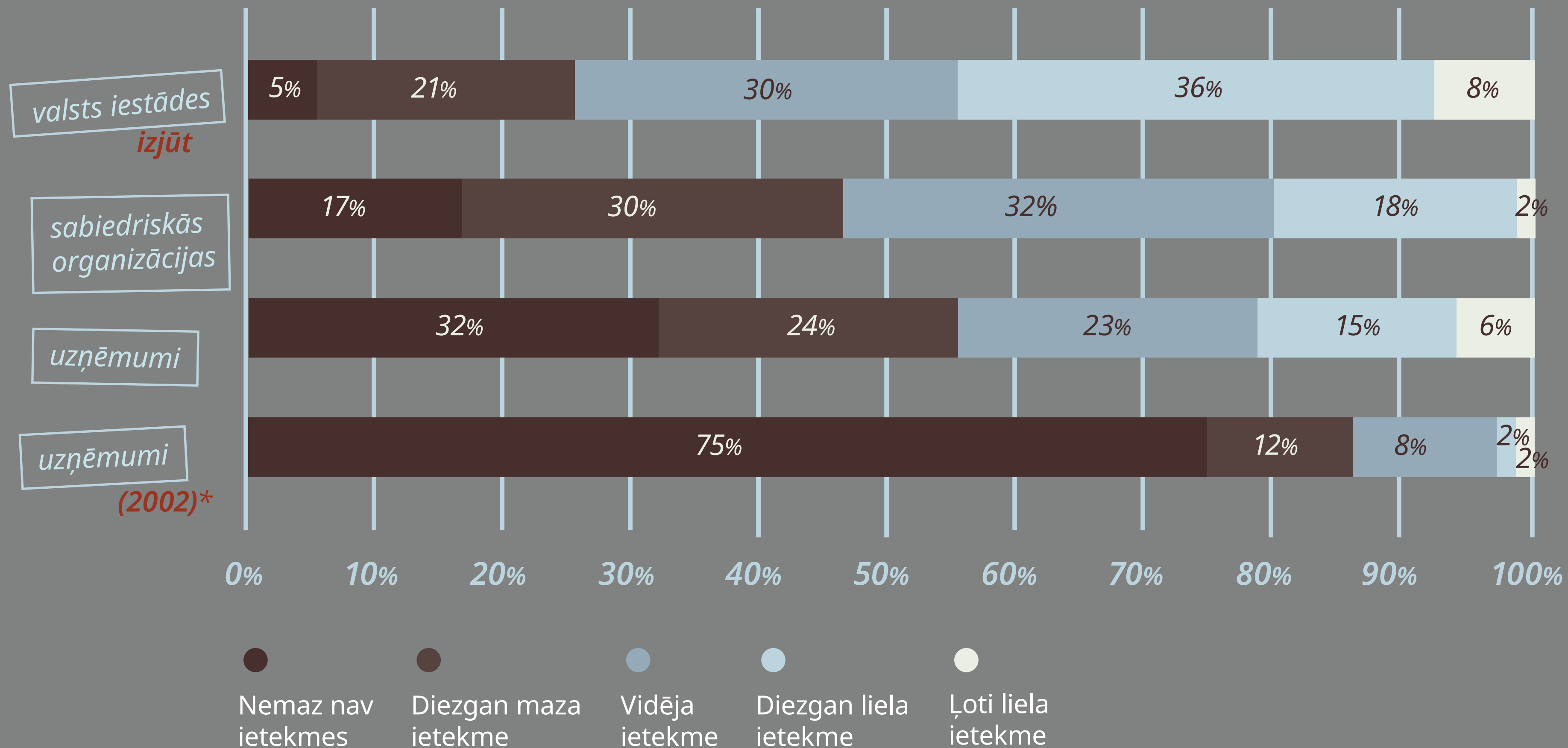
Latvijā ir iespējams nokārtot lietas valsts institūcijās, kādam samaksājot kukuli

- Pilnībā piekrītu
- Drīzāk piekrītu
- Nedz piekrītu, nedz nepiekrītu
- Drīzāk nepiekrītu
- Pilnībā nepiekrītu

Sabiedrība daudz kritiskāka par klientelismu un korupciju valsts institūcijās nekā citas aptaujātās grupas

Cik liela ietekme parasti ir dokumenta vai lēmuma tapšanas laikā?

SECINĀJUMI

Interesešu pārstāvības īstenošanā saredz mazāku ietekmi nekā valsts iestādēs strādājošie; tomēr tā šobrīd tiek vērtēta ievērojami augstāk nekā pirms aptuveni diviem gadiem desmitiem līdzīgā Pasaules Bankas veiktā Latvijas uzņēmēju aptaujā.

*Pasaules Bankas uzņēmēju aptauja (<https://doi.org/10.48529/7dd0-dr64>)

Daudzi saredz nevienlīdzīgu attieksmi, it sevišķi sabiedriskās organizācijas

Jutu nevienlīdzīgu attieksmi salīdzinājumā ar citiem interešu pārstāvību paudējiem

Valsts pārvalde ignorēja manu interešu pārstāvības centienus

80%
60%
40%
20%
0%

uzņēmumi

sabiedriskās organizācijas

44%

10%

49%

19%

80%
60%
40%
20%
0%

uzņēmumi

sabiedriskās organizācijas

40%

9%

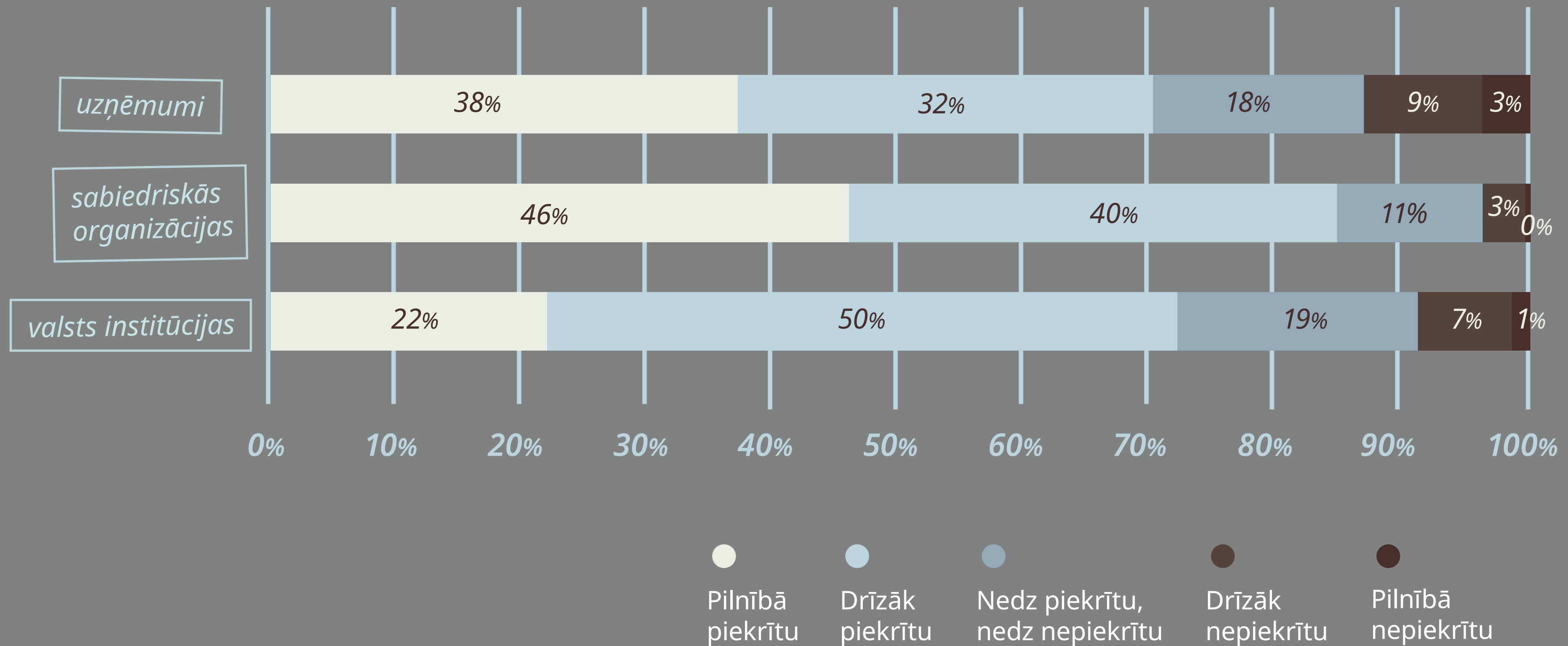
32%

18%

- Vienu reizi
- Vairākas reizes

Interesešu pārstāvībai saskata jēgu!

Interesešu pārstāvība uzlabo valsts institūciju darbības kvalitāti

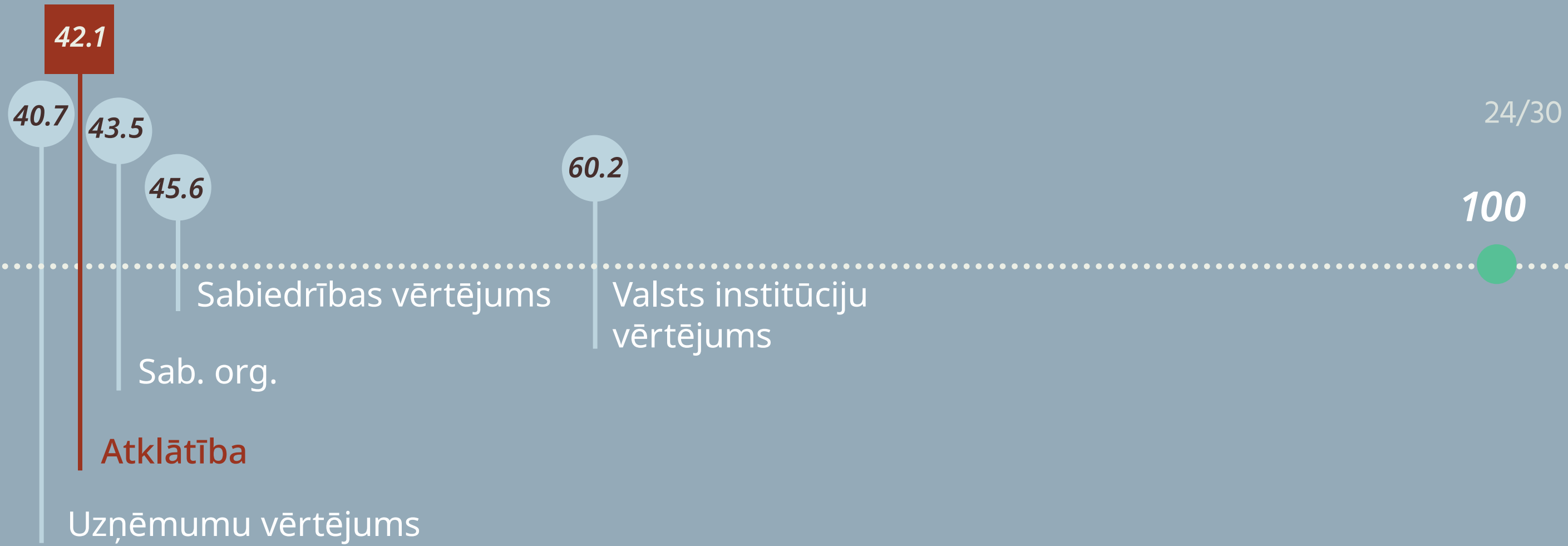

KOPSAVILKUMS

0

atklātība

Vai interešu pārstāvība ir saprotama un caurskatāma?

0

intensitāte

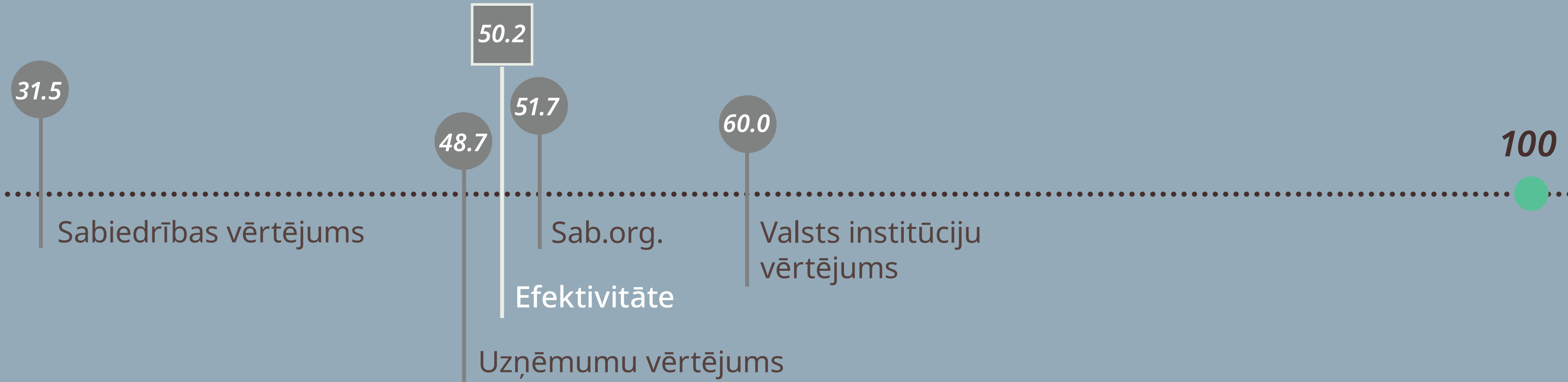
Cik bieži tā tiek īstenota, vai nav atteikta un vai baidās paust viedokli?

0

efektivitāte

Vai jūtas sadzirdēti, tā novērš korupciju un uzlabo valsts pārvaldes darbu?

24/30

100

100

100

Tehniskais pielikums

	<i>min</i>	<i>max</i>	<i>uzņēmumi</i>	<i>sabiedr. org.</i>	<i>valsts instit.</i>	<i>sabiedrība</i>
Ikvienam ir vienlīdzīgas iespējas savu interešu pārstāvībai valsts institūcijās	0 Pilnībā nepiekrītu	4 Pilnībā piekrītu	✓	✓	✓	✓
Interesu pārstāvība valsts institūcijās ir caurskatāma un atklāta	0 Pilnībā nepiekrītu	4 Pilnībā piekrītu	✓	✓	✓	✓
Interesu pārstāvība valsts institūcijās ir pārlietu birokratizēta	0 Pilnībā piekrītu	4 Pilnībā nepiekrītu	✓	✓	✓	
Man ir zināma un saprotama kārtība, kā valsts institūcijās tiek īstenota interešu pārstāvība	0 Pilnībā nepiekrītu	4 Pilnībā piekrītu	✓	✓	✓	
Tika noteikts nesamērīgi īss termiņš viedokļa sagatavošanai	0 Jā, vairākas reizes	4 Nē, ne reizi	✓	✓		
Saskāros ar pārmērīgu birokrātiju un papildu administratīvām prasībām interešu pārstāvības īstenošanai	0 Jā, vairākas reizes	4 Nē, ne reizi	✓	✓		
Procedūras interešu pārstāvībai bija neskaidri definētas, kas radīja neskaidrības un kavēšanos	0 Jā, vairākas reizes	4 Nē, ne reizi	✓	✓		
Bija grūti iegūt nepieciešamo informāciju, kas bija būtiska interešu pārstāvībai	0 Jā, vairākas reizes	4 Nē, ne reizi	✓	✓		
Kopā maksimālais punktu skaits		48	24	24	16	8
Kopā pēc pārvēršanas 100 punktu skalā	0	100	100	100	100	100

Kā tiek aprēķināta *atklātība*?

Atklātības indeksam ir astoņi faktori, kur katram no tiem ir vienāds svars aprēķinā. Pusei no faktoriem ir piecu punktu skala (min 0; max 4), bet otrai daļai – trīs punktu skala («Jā, vairākas reizes» (0 punkti); «Vienu reizi» (2 punkti); «Ne reizi» (4 punkti)). Izslēdzot atbildes «Grūti pateikt», katra faktora vidējais aritmētiskais tiek aprēķināts atsevišķi uzņēmēju un sabiedrisko organizāciju grupās, pēc kā iegūtās vērtības tiek summētas, lai iegūtu punktu skaitu indikatoram «Atklātība». Rezultātā maksimālais punktu skaits indikatoram ir 48 punkti, kur 24 punktus var iegūt no uzņēmēju un tikpat daudz no sabiedrisko organizāciju atbildēm. Visubeidzot, 48 punktu skala tiek standartizēta uz 100 punktu skalu.

Atsevišķi tiek aprēķināts katras grupas Atklātības indekss, kur uzņēmējiem un valsts institūcijām tas ir maksimāli 24 punktu vērtībā, valsts institūcijām 16 punktu, bet sabiedrībai, kurai tika uzdoti divi jautājumi saistībā ar interešu pārstāvības atklātību, tie ir astoņi punkti. Arī šajā gadījumā pēdējais solis ir minētās skalas standartizēt uz 100 punktu skalu, iegūto punktu kopsummai piemērojot attiecīgu koeficientu.

	<i>min</i>	<i>max</i>	<i>uzņēmumi</i>	<i>sabiedr. org.</i>	<i>valsts instit.</i>
Personīga iniciatīva (vidējais no pieciem jautājumiem – skat. nākamās tabulas!)	0 Nekad	4 Ļoti bieži	✓		✓
Caur organizācijām (vidējais no pieciem jautājumiem – skat. nākamās tabulas!)	0 Nekad	4 Ļoti bieži	✓	✓	✓
Es atturos paust savu viedokli par valsts institūciju darbību, jo tas var negatīvi ietekmēt darbību	0 Pilnībā piekrītu	4 Pilnībā nepiekrītu	✓	✓	
Koumā ņemot, publiskās varas pārstāvju interpretācija par spēkā esošo normatīvo aktu piemērošanu ir konsekventa un prognozējama	0 Pilnībā nepiekrītu	4 Pilnībā piekrītu	✓	✓	✓
Valsts pārvalde man atteica līdzdalības iespēju (dalību sanāksmē, tikšanos, u.tml.)	0 Jā, vairākas reizes	4 Nē, ne reizi	✓	✓	
Cik bieži valsts institūcijas (izņemot pašvaldības) pēc savas iniciatīvas aicina izteikt viedokli?	0 Jā, vairākas reizes	4 Ļoti bieži	✓	✓	✓
Kopā maksimālais punktu skaits		44	24	20	16
Kopā pēc pārvēršanas 100 punktu skalā	0	100	100	100	100

Kā tiek aprēķināta *intensitāte*?

Intensitātes indeksam ir seši faktori. Pirmajiem diviem faktoriem vērtība tiek iegūta no piecu jautājumu vidējās vērtības. Savukārt pārējiem faktoriem vērtība veidojas no viena jautājuma vidējā aritmētiskā. Diviem no tiem ir piecu punktu skala (Pilnībā nepiekrītu – Pilnībā piekrītu), diviem – trīs punktu skala («Jā, vairākas reizes» (0 punkti); «Vienu reizi» (2 punkti) ; «Ne reizi» (4 punkti)), bet pēdējam tas ir izteikts sešu punktu skalā (Nekad – Ļoti bieži). Visas skalas tiek standartizētas piecu punktu skalā, tādējādi katram faktoram ir vienāds svars indikatora aprēķinā. Tālākās darbības ir identiskas kā Atklātības indeksa aprēķinā: izslēdzot atbildes «Grūti pateikt», katra faktora vidējais aritmētiskais tiek aprēķināts atsevišķi uzņēmēju un sabiedrisko organizāciju grupās, pēc kā iegūtās vērtības tiek summētas. Tādējādi maksimālais punktu skaits indikatoram ir 44 punkti, kur 24 punktus var iegūt no uzņēmēju, bet 20 punktus no sabiedrisko organizāciju atbildēm. Visubeidzot, 44 punktu skala tiek standartizēta uz 100 punktu skalu.

Indikatoru valsts institūcijām aprēķina atsevišķi, piemērojot identisku metodi, bet summējot vidējo aritmētisko no četriem faktoriem. Sabiedrībai neviens jautājums par intensitāti netika uzdots, attiecīgi arī Intensitātes indikators netiek aprēķināts.

intensitāte

faktors **1**

INDIVIDUĀLA INTEREŠU PĀRSTĀVĪBA

*Faktoru vērtību
iegūst no 5 jautājumu
vidējā aritmētiskā

Jautājuma formulējums uzņēmumiem

*min 0 (nekad);
max 4 (ļoti bieži) par
katru dokumentu*

Cik bieži 2023. gadā Jūsu uzņēmums vai uzņēmuma pārstāvis ir sazinājies tiešā veidā (bet ne ar kādu asociāciju un biedrību starpniecību) ar valsts institūciju (izņemot pašvaldības) darbiniekiem, lai mēģinātu ietekmēt šī dokumenta vai lēmuma saturu?

Jautājuma formulējums valsts institūcijās strādājošajiem

*min 0 (nekad);
max 4 (ļoti bieži) par
katru dokumentu*

Cik bieži 2023. gadā jūs esat saskāries ar sabiedrības pārstāvju, piemēram, kāda uzņēmuma pārstāvju saziņu tiešā veidā (bez dažādu biedrību un interešu pārstāvības organizāciju iesaistes), lai mēģinātu ietekmēt šī dokumenta vai lēmuma saturu valsts līmenī šādos gadījumos?

Dokumentu veidi (jautājumi)

Normatīvā akta (likums, Ministru kabineta noteikumi, iepirkuma dokumentācija u.tml.) ierosināšanas, izstrādes, pieņemšanas vai piemērošanas laikā

Administratīvā akta (iestādes lēmums u.tml.) ierosināšanas, izstrādes, pieņemšanas vai piemērošanas laikā

Politikas plānošanas dokumenta (stratēģija, pamatnostādnes, plāns u.tml.) ierosināšanas, izstrādes, pieņemšanas vai piemērošanas laikā

Politiska lēmuma ierosināšanas, izstrādes, pieņemšanas vai piemērošanas laikā

Publiskā finansējuma izlietojuma lēmuma ierosināšanas, izstrādes, pieņemšanas vai piemērošanas laikā (piemēram, iepirkuma tehniskā specifikācija u.tml.)

intensitāte

faktors²

INTEREŠU PĀRSTĀVĪBA AR SABIEDRISKO ORGANIZĀCIJU STARPNIECĪBU

*Faktoru vērtību
iegūst no 5 jautājumu
vidējā aritmētiskā

Jautājuma formulējums uzņēmumiem

*min 0 (nekad);
max 4 (ļoti bieži) par
katru dokumentu*

Cik bieži 2023. gadā jūsu uzņēmums ar biedrību, uzņēmēju asociāciju vai kādu citu interešu pārstāvniecību organizāciju palīdzību ir sazinājies tiešā vai netiešā veidā ar valsts institūciju (izņemot pašvaldības) darbiniekiem, lai mēģinātu ietekmēt šādu dokumenta vai lēmuma saturu?

Jautājuma formulējums valsts institūcijās strādājošajiem

*min 0 (nekad);
max 4 (ļoti bieži) par
katru dokumentu*

Cik bieži 2023. gadā jūs esat saskāries ar biedrību, uzņēmēju asociāciju vai kādu citu interešu pārstāvības organizāciju interešu pārstāvniecību, lai mēģinātu ietekmēt šī dokumenta vai lēmuma saturu valsts līmenī šādos gadījumos?

Dokumentu veidi (jautājumi)

Normatīvā akta (likums, Ministru kabineta noteikumi, iepirkuma dokumentācija u.tml.) ierosināšanas, izstrādes, pieņemšanas vai piemērošanas laikā

Administratīvā akta (iestādes lēmums u.tml.) ierosināšanas, izstrādes, pieņemšanas vai piemērošanas laikā

Politikas plānošanas dokumenta (stratēģija, pamatnostādnes, plāns u.tml.) ierosināšanas, izstrādes, pieņemšanas vai piemērošanas laikā

Politiska lēmuma ierosināšanas, izstrādes, pieņemšanas vai piemērošanas laikā

Publiskā finansējuma izlietojuma lēmuma ierosināšanas, izstrādes, pieņemšanas vai piemērošanas laikā (piemēram, iepirkuma tehniskā specifikācija u.tml.)

	<i>min</i>	<i>max</i>	<i>uzņēmumi</i>	<i>sabiedr. org.</i>	<i>valsts instit.</i>	<i>sabiedrība</i>
Latvijā ir iespējams nokārtot lietas valsts institūcijās, kādam samaksājot kukuli	0 Pilnībā piekrītu	4 Pilnībā nepiekrītu	✓	✓	✓	✓
Latvijas politiķiem pietuvināti uzņēmēji ietekmē lēmumu pieņemšanu valsts institūcijās	0 Pilnībā piekrītu	4 Pilnībā nepiekrītu	✓	✓	✓	✓
Interesešu pārstāvība uzlabo valsts institūciju darbības kvalitāti	0 Pilnībā nepiekrītu	4 Pilnībā piekrītu	✓	✓	✓	
Cik liela ietekme parasti jums ir interesešu pārstāvības gadījumos?	0 Nemaz nav ietekmes	4 Ļoti liela	✓	✓	✓	
Valsts pārvalde ignorēja manu interesešu pārstāvības centienus	0 Pilnībā piekrītu	4 Pilnībā nepiekrītu	✓	✓		
Jutu nevienlīdzīgu attieksmi salīdzinājumā ar citiem interesešu pārstāvību paudējiem	0 Pilnībā piekrītu	4 Pilnībā nepiekrītu	✓	✓		
Kopā maksimālais punktu skaits		48	24	24	16	8
Kopā pēc pārvēršanas 100 punktu skalā	0	100	100	100	100	100

Kā tiek aprēķināta *efektivitāte*?

Efektivitātes indeksam ir seši faktori, kur katram no tiem ir vienāds svars aprēķinā un ikvienam no tiem ir četrus punktu skala. Tādējādi maksimālais punktu skaits indikatoram ir 48 punkti, kur 24 punktus var iegūt no uzņēmēju un tikpat daudz no sabiedrisko organizāciju atbildēm. Visubeidzot, 48 punktu skala tiek standartizēta uz 100 punktu skalu.

Atsevišķi tiek aprēķināts katras grupas Atklātības indekss, kur uzņēmējiem un valsts institūcijām tas ir maksimāli 24 punktu vērtībā, valsts institūcijām 16 punktu, bet sabiedrībai, kurai tika uzdoti divi jautājumi saistībā ar interesešu pārstāvības atklātību, tie ir astoņi punkti. Arī šajā gadījumā pēdējais solis ir minētās skolas standartizēt uz 100 punktu skalu, punktiem piemērojot attiecīgu koeficientu.

Rezumējot, indeksa aprēķina metodika ir identiska Atklātības indeksa aprēķinam, atšķiroties tikai aprēķinā izmantoto faktoru skaitam.